

Bolesti

Podaci o bolestima (ili uzrocima smrti) bilježeni su u maticama umrlih, često navodeći mjesto pokopa, starost pokojnika, uzrok smrti, kao i osobe i sl.).

Medju prvim uzrocima smrti zapisane su pandemije na područjima Bosne i Austrougarska.

Među najčešćim i najopasnijim zarazama bile su velike epidemije kuge, boginja i kolere, koje su se povremeno pojavljivale i donosile velike ljudske gubitke. Medicina u tom razdoblju nije bila dovoljno razvijena, a sanitarni uvjeti često su bili loši, što je otežavalo učinkovitu borbu protiv epidemija. Smrtnost je bila visoka jer su ljudi često umirali i od osnovnih bolesti poput kašlja, prehlade i upale pluća, koje danas smatramo izlječivima.

U Austro-Ugarskoj, osobito u Vojnoj krajini, provedene su postupne reforme u javnom zdravstvu koje su s vremenom poboljšale kontrolu bolesti, ali su izazovi ostali prisutni tijekom cijelog razdoblja.

Brakovi

Višestruki brakovi nisu bili rijetkost, jer su udovci i udovice bili primorani zasnivati nove obitelji. Razlog tomu leži u visokoj smrtnosti uslijed običnih bolesti i zaraznih epidemija, poput kuge i kolere, koje su često harale. Mnogi ljudi su umirali mladi, nakon poroda, ili zbog neadekvatnih uvjeta života. S obzirom na to da su zajednice u kojima su živjeli bile siromašne, s niskim životnim standardom, bilo je nužno ponovo sklapanje brakova kako bi obitelj preživjela i osigurala budućnost.

Kao rezultat toga, broj obitelji često je bio veći od broja odraslih osoba rođenih s prezimenima Ilarić ili Jularić, jer su se ljudi ponovno ženili, stvarajući nove obiteljske linije koje su nosile različite varijante tog prezimena.

Posvojenja djece (promjena prezimena)

U kontekstu višestrukih brakova, posvojenje djece također nije bilo rijetkost. Djeca koja su ostala bez jednog roditelja često su bila "posvojena" od strane novih bračnih partnera. Djeca koja su ostala bez oba roditelja (sirčadi) obično su posvojena od bližnje rodbine, ili kumovskih obitelji.

S obzirom na to da u to vrijeme nije bilo službenih dokumenata, djeca su obično nosila prezime svog posvojitelja, ili prezime prema tome kako ih je zajednica prepoznavala. U mnogim slučajevima, prezime posvojitelja postajalo je njihovo službeno prezime, a selo bi ih jednostavno prepoznavalo prema obitelji koja ih je prihvatila, a rijetko bi nosila svoje rođeno prezime.

Zbog toga su u obiteljskim zapisima često postojale varijacije u prezimenima, jer su djeca iz posvojenih brakova nosila prezime svojih posvojitelja ili u rijetkim slučajevima oba prezimena.

Država

Tri najstarija i jasno prepoznatljiva roda obitelji Ilarić živjela su tijekom 18. i 19. stoljeća na području triju tadašnjih država:

- **Bosna (pod Osmanskim Carstvom)**
- **Austro-Ugarska (Vojna krajina)**
- **Dubrovačka Republika**

Migracije u susjedne zemlje

U kasnijim razdobljima, migracije su dovele do pojave prezimena Ilarić (Jularić) i izvan osnovnih područja — povremeni zapisi postoje i u drugim državama poput:

- **Italije,**
- **Slovenije**
- i drugdje.

Migracije u prekomorske zemlje

Udaljenije migracije nisu sustavno obrađene u ovom istraživanju, budući da nisu dio glavne linije rodoslovlja ni župnih matica na koje se analiza temelji. Glavni fokus ostaje na onim područjima gdje su postojale stabilne obiteljske zajednice Ilarića i gdje je moguće pratiti njihovu povijest kroz više naraštaja.

Generacije

U ovom istraživanju promatran je period od pojave prvih pisanih zapisa, tj. od **oko 1650. godine do 1900. godine** – što obuhvaća **9 generacija Jularića**, računajući ih kao **6. do 15. generaciju** od pretpostavljenog prvog nositelja prezimena, tzv. „prvog Julara“.

16. do 20. generacija

Period nakon **1900. godine**, koji obuhvaća **16. do 20. generaciju**, djelomično je obrađen u okviru ovog istraživanja. Budući da se u tom razdoblju mijenja dostupnost i tip izvora (npr. moderni matični uredi, popisi stanovništva, migracijska dokumentacija), obradom su obuhvaćene samo pojedine obiteljske grane i značajniji životni događaji. Detaljnije istraživanje novijih generacija ostavljeno je potomcima, uzimajući u obzir i načela privatnosti živućih osoba.

Prvih 5 generacija (prije 1650.)

Generacije koje su prethodile prvim pisanim tragovima – približno **1. do 5. generacija**, od **otprilike 1450. do 1650. godine** – ostale su izvan dosega ovog istraživanja zbog nedostatka sačuvanih izvora. Premda se prezime Jularić najvjerojatnije oblikovalo upravo u tom razdoblju, konkretni podaci o osobama i obiteljima nisu sačuvani. Pretpostavlja se da je u tom vremenu živio i prvi nositelj prezimena, poznat kao „prvi Jular“, čije je zanimanje bilo dovoljno prepoznatljivo da preraste u obiteljsko ime koje se zadržalo do danas.

Mjesta pokopa

Pokojnike su u većini slučajeva sahranjivali u župnim ili mjesnim grobljima.

Mjesto pokopa u najstarijim maticama nije navođeno, ali možemo pretpostaviti da su pokojnike sahranjivali u mjesnim ili župnim grobljima. Prvi zapisi o mjestu pokopa navedeni su u matici, a sustavno se počinju pratiti uvođenjem tabličnog zapisa u maticama, negdje poslije 1850 godine (ovisno o župi i području).

Međutim, zabilježeni su i slučajevi pokopa u udaljenijim selima, najčešće na mjestima gdje su se zatekli u trenutku smrti, primjerice tijekom putovanja, ratnih zbivanja ili epidemija. Tijekom pandemija poput kuge ili kolere, nerijetko su ukapani i u blizini kuća. Za pojedine osobe (nestale), grobno mjesto ostalo je nepoznato.

Groblja su neizostavan dio povijesti i kulture te predstavljaju vrijedan dodatni izvor informacija u ovom istraživanju.

Crkveni izvori

Crkveni popisi predstavljaju iznimno vrijedan izvor za proučavanje povijesti stanovništva i obiteljskih struktura. Među njima se posebno izdvajaju popisi katolika, krizmanika i kućedomaćina.

Matice rođenih, vjenčanih, umrlih

xxx

Popisi krizmanika

svjedoče o vjerskoj praksi i odgoju mladih generacija te ponekad uključuju i širu obiteljsku povezanost kroz kumove i župne zajednice.

Popisi kućedomaćina

bili su pak usmjereni na evidentiranje glavara obitelji ili domaćinstava, što je od osobite važnosti za rekonstrukciju nasljednih linija i društvene hijerarhije unutar sela ili župe. Zajedno, ovi crkveni zapisi omogućuju uvid u demografske i vjerske obrasce kroz više generacija.

Popisi katolika

često sastavljeni u okviru župne administracije kao tzv. status animarum (stanje duša), sadržavali su osnovne podatke o svim članovima kućanstava, uključujući dob, spol, rodbinske odnose i ponekad vjerske obveze poput ispovijedi i pričesti.

Crkveni zapisi

Glavni izvor podataka dakako predstavljaju crkveni zapisi, kojih je prikupljeno 882 na područjima većeg broja župa, a među najbrojnijima su zapisi iz matice krštenih (R), vjenčanih (V) i umrlih (U). Osim toga, prikupljeni su i popisi kućedomaćina (KU) i popisi krizmanika (KR).

Državni izvori

Državne vlasti su vodile brojne državne popise u svrhu uprave, oporezivanja, obrane i kontrole stanovništva. Evo najvažnijih državnih popisa koji su obuhvaćeni u ovom istraživanju. Tijekom promatranog razdoblja provedeno je nekoliko državnih popisa stanovništva. Ti su popisi obično obuhvaćali kućanstva, broj članova obitelji i porezne obveze, te su korisni za proučavanje prisutnosti i društvenog statusa obitelji poput Ilarića.

Popisi kuća (porezni obveznici)

XXXX

Defteri

Na području **Bosne**, koja je u to vrijeme bila pod **Osmanskim Carstvom**, nisu prikupljani klasični državni popisi stanovnika. Umjesto njih, vođeni su tzv. **defteri** – porezni i vojni registri koji su bilježili muške glave kućanstava radi oporezivanja i regrutacije. Nažalost, ti izvori su fragmentarni i manje dostupni, pa njihova upotrebljivost u ovom istraživanju ostaje ograničena.

Katastar

Katastarski zapisi predstavljaju temelj za razumijevanje zemljišnih posjeda i vlasništva unutar obiteljskog stabla. Ovi dokumenti, koji sadrže detaljne informacije o parcelama, vlasnicima, njihovim pravima i obvezama, od neprocjenjive su važnosti za rekonstrukciju obiteljskih i društvenih veza kroz vrijeme.

Popisi stanovnika

XXXX

Drugi Popisi

XXXX

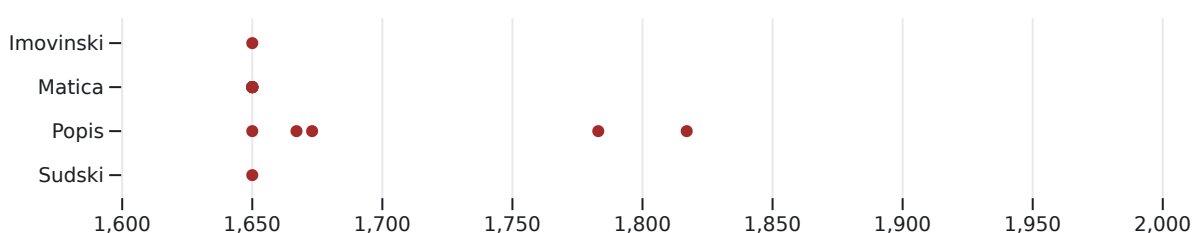
Državni zapisi

Od državnih popisa, prikupljeni su popisi stanovnika (lat. census) i poreznih obveznika iz tog doba.

Gradski izvori

Predstavljaju dragocjene izvore podataka za proučavanje urbane populacije, obrta, trgovine i svakodnevnog života. Gradske vlasti su vodile brojne administrativne registre i evidencije koje funkcionalno djeluju kao popisi. Evo najvažnijih:

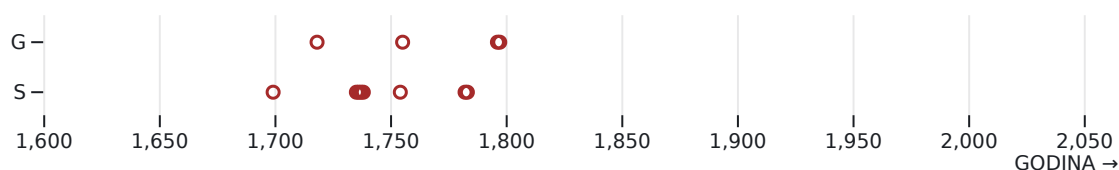
- Popisi obrtnika i članova cehova (arte)
- Registar stanova, kuća i vlasnika (katastarski zapisi)
- Sudski registar i popisi delinkvenata
- Popisi trgovaca i brodovlasnika
- ...

Gradski zapisi

Za područje Dubrovnika, prikupljen je veći broj gradskih zapisa kao što su Sudski zapisi (S), Popisi obrtnika, Popisi šteta, popisi mornara i novinski članci (G) u kojima su zapisani pojedini događaji obitelji Ilarić / Bassar, ili njihovih povezanih obitelji (Kalefa, Grmoljez, Kulašević...) sl...

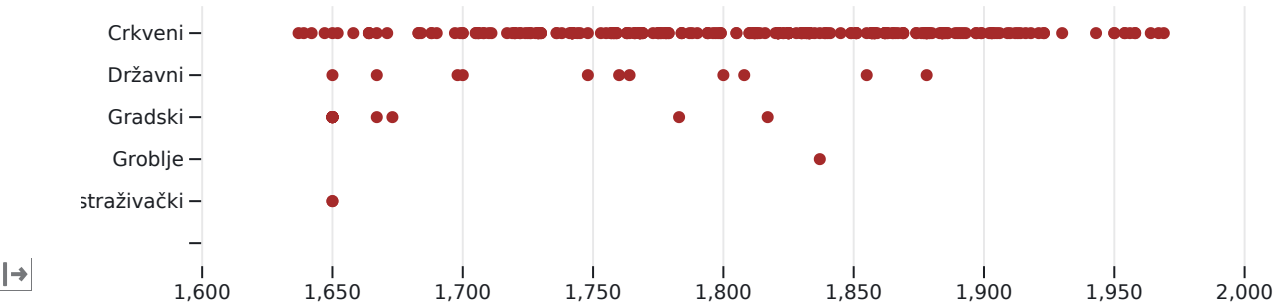
Groblja

Izvori

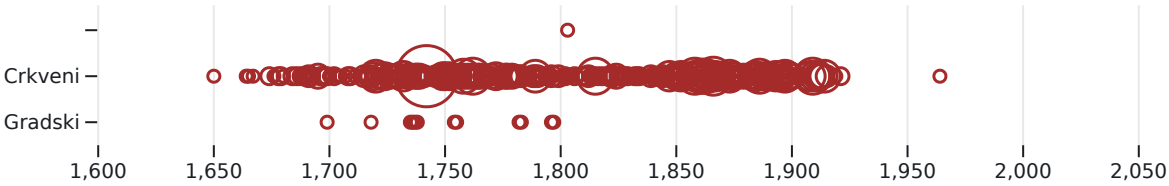
U ovom istraživanju obrađeno je ukupno 340 izvora (popisa, matica, dokumenata i sl.), među kojima su najvažniji dokumenti prikupljeni iz crkvenih, gradskih i državnih arhiva. Također su prikupljeni podaci s groblja, kao i dokumenti iz kasnije objavljeni istraživačkih radova (npr. migracije, zanimanjima i sl.)

Izvor	Ukupno	Zapisa
Crkveni	300	677
Gradski	15	245
Državni	12	6
Groblje	10	12
Istraživački	2	10
undefined	1	28

Zapisi

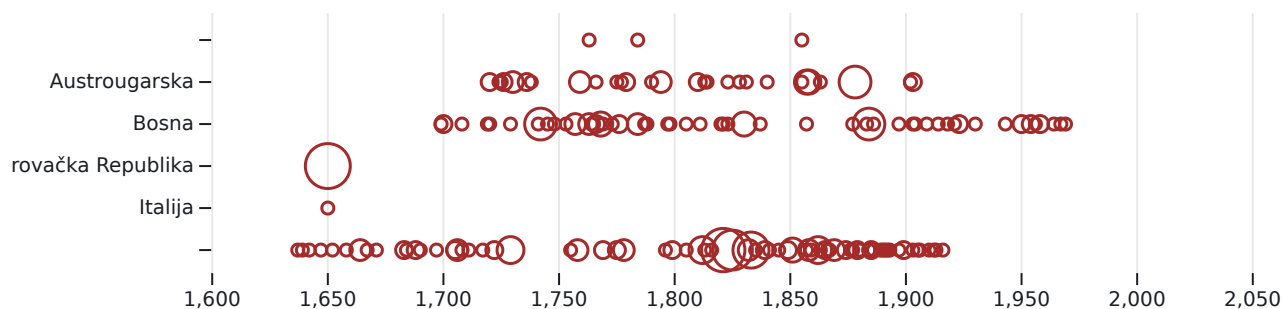
Nedovršeno

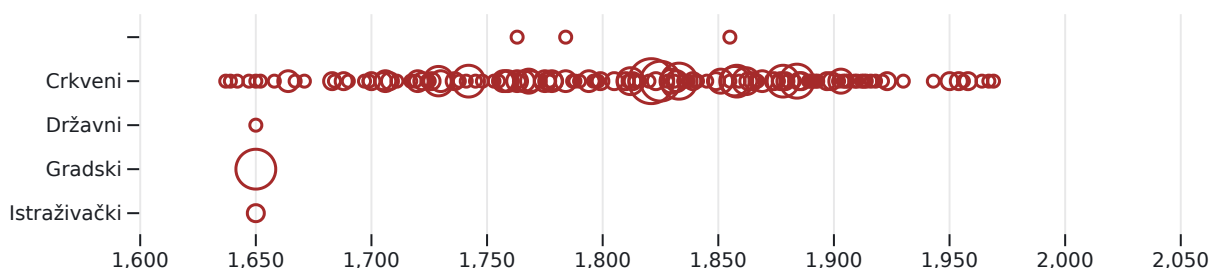
Istraživački radovi

Matice (K)

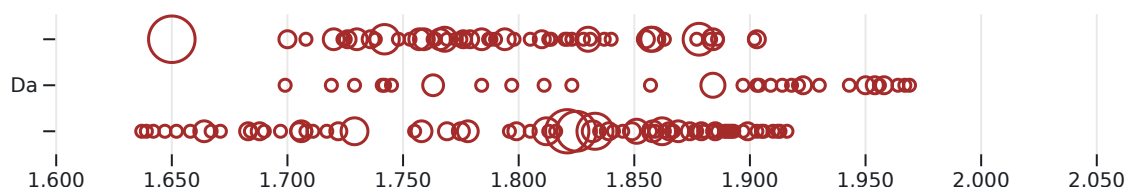
Glavninu čine crkvene matične knjige, no istraživanje obuhvaća i značajan broj dodatnih izvora raznovrsne tematike. Među njima posebno se ističu dokumenti povezani s popisima stanovništva, sudskim spisima, testamentima, masovnim migracijama, ratovima, pomorstvom i tradicionalnim zanatima. Ovi izvori pružaju širi kontekst i značajno doprinose razumijevanju društvenih i povijesnih okolnosti u kojima su se prezimena razvijala i prenosila.

Izvori se mogu podijeliti u sljedeće skupine:

- crkveni zapisi (matice rođenih, umrlih, vjenčanih, krizmanih itd.)
- državni zapisi (popisi poreznih obveznika, popisi šteta)
- gradski zapisi (popisi zanatlija, sudski registar i sl.)
- istraživački radovi (doktorske dizertacije, migracije i druge tematike)

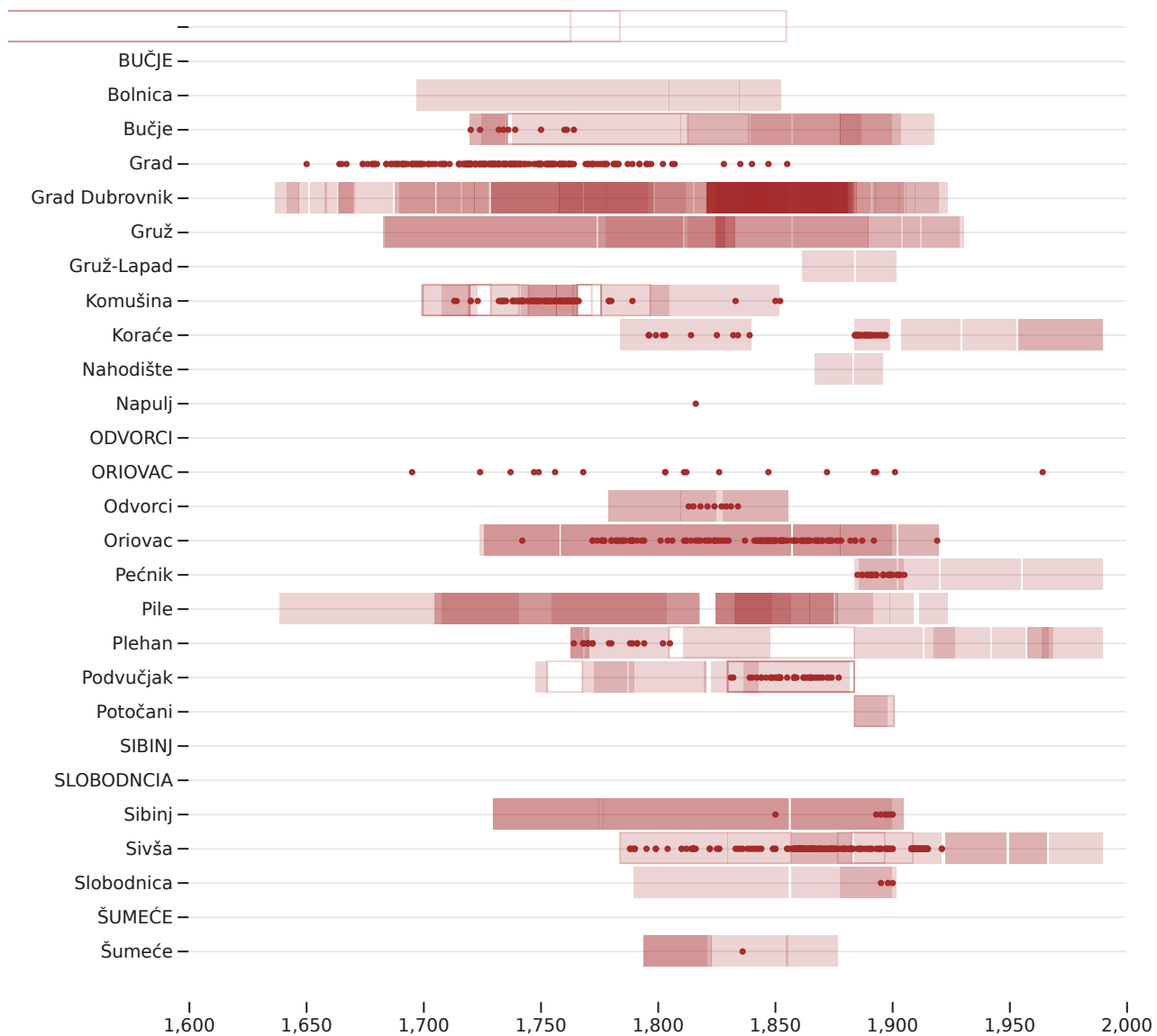
Dostupnost (Digitaliziranost)

Postoje više vrsta crkvenih matičnih knjiga:

- Matična knjiga krštenih (lat. liber baptisatorum)

- Matična knjiga vjenčanih (lat. liber copulatorum)
- Matična knjiga umrlih (lat. liber defunctorum)
- Matična knjiga krizmanih (lat. liber confirmatorum).

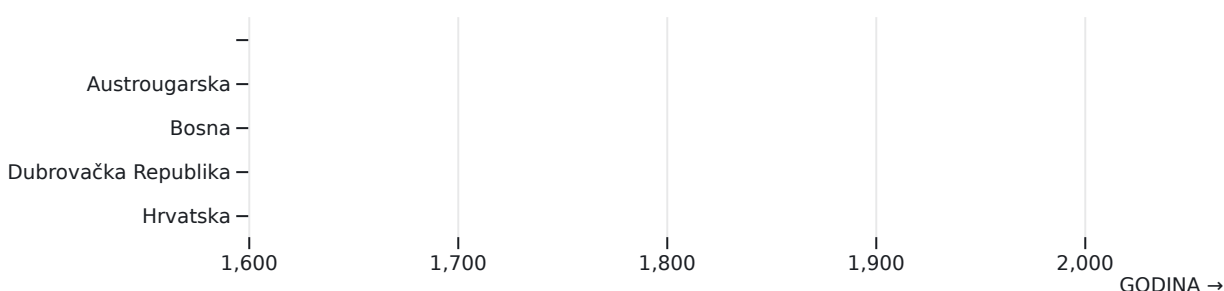
selected = ► Object {svi: Array(347)}

Katastar

U okviru ovog istraživanja korišteni su podaci iz ukupno 9 državnih katastara. Od ukupnog broja,

- tri katastarska izvora potječu iz razdoblja Austro-Ugarske uprave, dok
- jedan katastarski zapis dolazi iz novijeg razdoblja u okviru Republike Hrvatske.

Za području Bosne i Dubrovačke Republike katastarski zapisi nisu dostupni niti obrađeni!

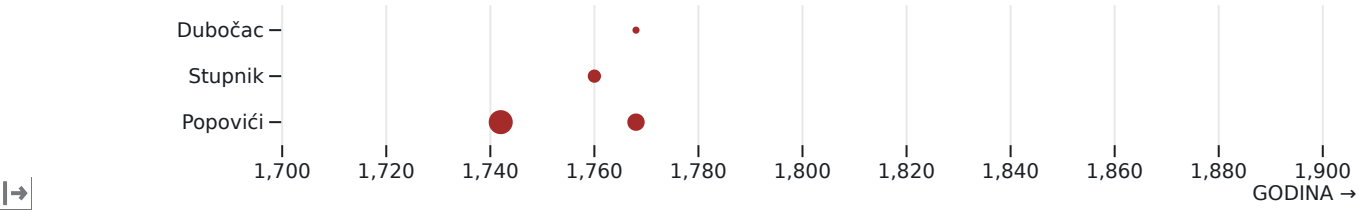
Katastar (njem. Kataster, tal. catasto, od grčkog κατάστιχον – popis) je službena evidencija nekretnina koja se koristi za oporezivanje zemljišta, vođenje zemljišnih knjiga i druge svrhe. Glavni dio katastara je katastar zemljišta, u kojem se bilježe položaj, oblik, površina parcela, vlasnici, način korištenja i kvaliteta tla. U novije vrijeme katastar obuhvaća i podatke o zgradama i instalacijama na zemljištu. Katastar je također i naziv za službu koja vodi ovu evidenciju.

Popisi kućedomaćina

Na području Austro-Ugarske i Bosne, državne i crkvene vlasti provodile su popise kućedomaćina (poreznih obveznika) i katoličkih kuća. Ti su popisi obuhvaćali sva sela Slavonije i Bosne, bilježeći svaku kuću i njezinog kućedomaćina. U tim dokumentima zabilježene su i kuće u kojima su živjele obitelji Ilarić:

- **1742. Popis katolika Bosne** — 1 kuća
- **1760. Popis poreznika Slavonije** — 1 kuća
- **1768. Popis katolika Bosne** — 2 kuće

Ovi popisi pružaju vrijedan uvid u brojnost i prostornu raspodjelu obitelji Ilarić tijekom 18. stoljeća te su ključni za razumijevanje njihovog prisustva i utjecaja u regiji. Istodobno, ovi su zapisi u skladu s opisanim migracijama Ilarića i širenju prezimena u nova mjesta.

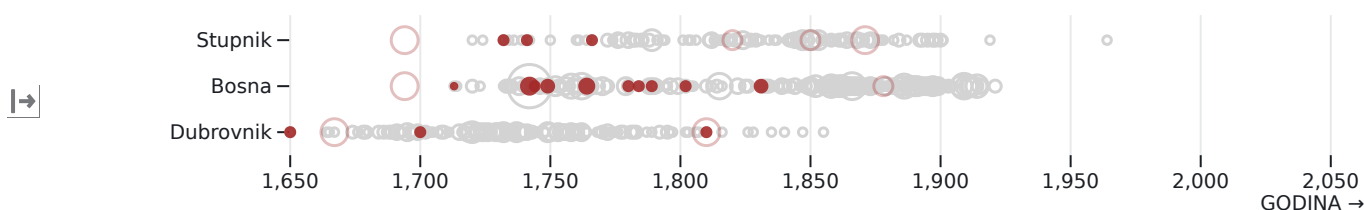

Individualne migracije

U istraživanju obitelji Ilarić, širenje prezimena na nova područja najčešće je bilo rezultat **individualnih migracija**. U ovom istraživanju sveukupno je promatrano 28 migracija uključujući individualne migracije obitelji u druga mjesta, preseljenja kućišta, udaje, prebjega pojedinaca, kao i povezanosti pojedinih sela i područja.

Ova kretanja bila su uglavnom potaknuta ženidbenim i obiteljskim vezama. Takve migracije nisu značile prekid s matičnom sredinom, već su predstavljale prirodno širenje obitelji – nastanak novih grana u susjednim selima i župama, uz zadržavanje povezanosti s izvornom zajednicom:

- Migracije unutar Bosne iz sela Popovići u sela Sivša, Dragalovci, Miljanovci, Dubočac i kasnije Pećnik
- Migracije pojedinih osoba iz Gruža u Duborvnik, a kasnije iz Dubrovnika u Napulj (Italija)

Upravo kroz matične knjige moguće je pratiti te procese: prezime Ilarić često se prvi put pojavljuje u novim župama kroz zapise o ženidbi, krštenju ili kumstvima, što ukazuje na početke obiteljskih linija koje su se s vremenom ukorijenile u tim sredinama.

Migracija, u kontekstu ovog istraživanja, znači preseljenje muške obitelji (M) u drugo mjesto, gdje obitelj osniva novu granu i prenosi prezime na sljedeće generacije.

Udaje ženskih osoba (Z) u druga mjesta ne smatraju se migracijom roda, jer se prezime Ilarić ili Jularić ne prenosi dalje. Takva mjesta se bilježe samo kao povezana, a ne kao destinacije migracija.

Migracije

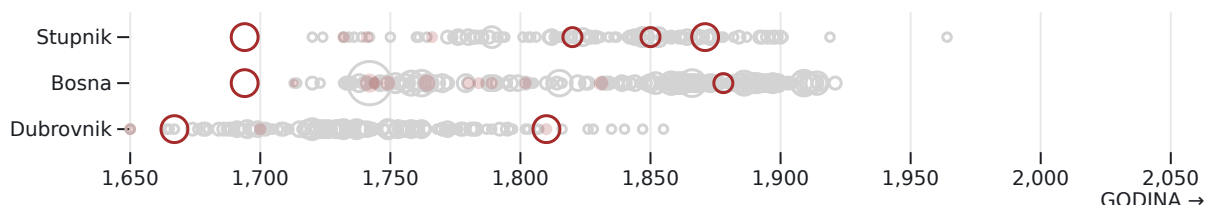
Masovne migracije

Pored individualnih kretanja, povijest Ilarića bila je oblikovana i **masovnim migracijama** koje su bile posljedica velikih povijesnih događaja i društvenih previranja. U ovom istraživanju sveukupno je promatrano (33) takvih migracija.

Rane Migracije - povezanost rodova

Ove rane migracije bile su presudne za formiranje današnjih rodova te međusobnu povezanost obitelji:

- **1667.** – *Veliki potres u Dubrovniku*, doseljavanja na područje Dubrovačke Republike;
- **1694.** – *Naseljavanje Slavonije* nakon Velikog rata, potencijalna poveznica između rodova iz Bosne i Stupnika.

Kasnije migracije – iseljavanje i širenje prezimena

U kasnijim stoljećima dolazi do ekonomskih i društvenih migracija koje nisu presudne za povezivanje rodova, ali su važne za razumijevanje širenja prezimena:

- **1805.** – *Pad Dubrovačke Republike*, nakon kojeg dolazi do iseljavanja iz Dubrovnika prema raznim smjerovima (Italija, Amerika...);
- **1850.** – *Ekonomska kriza u Austro-Ugarskoj*, migracije prema plodnijim i manje opterećenim krajevima (Amerika);
- **1870.** – *Ukidanje Vojne krajine*, što je dovelo do iseljavanja iz Stupnika prema novim civilnim područjima (Banat);

Mjesta

Obitelji Ilarići su živjeli na području triju država: **Austro-Ugarske, Bosne pod osmanskom vlašću** te **Dubrovačke Republike**, sveukupno **12** mjesta, većinom sela.

Središte istraživanja su **domicilna mjesta** – sela i gradovi gdje su živjele muške obitelji, jer upravo tamo prezime ostaje aktivno i prenosi se kroz generacije.

Najvažnija takva mjesta su:

- **Popovići, Dragalovci, Sivša, Dubočac, Miljanovci i Pećnik** (rod Bosna)
- **Gruž, Grad Dubrovnik** (rod Dubrovnik)
- **Stupnik** (rod Stupnik)

Ova naselja predstavljaju stvarne točke naseljavanja i širenja obiteljskih linija. Pored njih, evidentirana su i *povezana mjesta* – sela i gradovi u koja su se udavale žene rođene kao Ilarić/Jularić – no ta mjesta nisu predmet glavne analize, već samo bilježe prostornu prisutnost roda kroz ženske grane.

Mjesto	ROD	Obitelji
Sivša	Bosna	39
Grad Dubrovnik	Dubrovnik	32
Popovići	Bosna	27
Stupnik	Stupnik	25

Mjesto	ROD	Obitelji
Pećnik	Bosna	18
Dubočac	Bosna	12
Miljanovci	Bosna	4
Gruž	Dubrovnik	1
Pile	Dubrovnik	1
Novo Selo	Stupnik	1
Lužani	Stupnik	1
Dragalovci	Bosna	1

Opaska : Zbog nedostupnosti župnih matica, podaci o Ilarićima u **Dragalovcima** nedostaju za razdoblje od osnivanja župe *Kulaši 1766. godine pa sve do kraja 19. stoljeća.

Mjesta (R) - Zapisi

@Bosna – Mjesta (zapisi)

Na području Bosne zabilježeno je više od 400 pojedinačnih zapisa o životnim događajima članova roda. Ti zapisi potječu iz različitih sela, ali najveća koncentracija nalazi se u Popovićima, Sivši i Dubočcu. Upravo su ta mjesta dala najviše podataka o obiteljima kroz više generacija.

Popovići se ističu kao izvor najranijih zapisa – od početka 18. stoljeća pa nadalje. U Sivši se nalazi najveći broj krštenja i smrti iz 19. stoljeća, dok Dubočac ima širu vremensku pokrivenost, uključujući i vjenčanja i posmrtno zapise. U Pećniku i Miljanovcima broj zapisa je manji, ali vrijedan, jer obuhvaća rijetke obiteljske grane.

Ukupna prostorna raspodjela zapisa pokazuje kako se obiteljski život odvijao na nekoliko ključnih točaka, s jakim kontinuitetom unutar pojedinih sela. Zapisi često prate iste osobe kroz više desetljeća, što omogućuje preciznu rekonstrukciju pojedinih obitelji i njihovih kretanja.

@Stupnik – Mjesta (zapisi)

Za rod u Stupniku prikupljeno je ukupno 165 zapisa koji obuhvaćaju rođenja, vjenčanja i smrti. Gotovo svi zapisi vezani su uz župu i selo Stupnik, što potvrđuje prostornu stabilnost obitelji kroz više od 180 godina.

Manji broj zapisa zabilježen je u Novom Selu i Lužanima, ali ti zapisi najčešće predstavljaju kraće prisustvo – pojedinačne događaje, bez dugoročnog obiteljskog nastavka. Nema pokazatelja o većem migracijskom pritisku prema drugim mjestima unutar regije.

Najveći broj zapisa odnosi se na rođenja (krštenja), dok su zapisi o smrtnim slučajevima posebno korisni za identifikaciju kraja pojedinih obiteljskih linija. Vjenčanja često služe kao točke preseljenja, osobito u slučajevima udaja i ženidbi između obitelji unutar iste župe.

@Dubrovnik – Mjesta (zapisi)

Na području Dubrovačke Republike zabilježeno je 60-ak zapisa koji se odnose na članove obitelji kroz šest generacija. Većina zapisa dolazi iz gradske jezgre Dubrovnika, dok su Gruž i Pile zastupljeni u znatno manjoj mjeri.

Vrsta zapisa razlikuje se po mjestu: u Dubrovniku dominiraju rođenja i vjenčanja, dok su zapisi o smrti rjeđi ili nepotpuni. Neke obitelji dokumentirane su samo

kroz jedan zapis – primjerice vjenčanje ili rođenje djeteta – bez daljnjih tragova.

Geografska raspodjela zapisa ograničena je na urbani prostor i ne pokazuje značajna pomicanja među naseljima. Kvaliteta zapisa, međutim, varira – neki su vrlo detaljni, s imenima svjedoka i kumova, dok su drugi fragmentarni.

Zbog ograničenog broja mjesta i niže mobilnosti, zapisi u ovom rodu prvenstveno služe kao vremenske točke obiteljske prisutnosti, bez šire prostorne dinamike.

Sadržaj

Ova stranica služi kao vodič kroz glavne cjeline istraživanja obitelji Ilarić i Jularić. Navigacija prati logiku istraživanja – od uvodnih pojmova, preko razvoja prezimena i obitelji, do izvora podataka.

Pregled svi rodova

[Uvod](#)

Pregled rodova

Rod Bosna	Rod Stupnik	Rod Dubrovnik
✦ Popovići	✦ Stupnik	✦ Grad Dubrovnik
✦ Miljanovci	✦ Novo Selo	✦ Gruž)
✦ Dubočac	✦ Lužani	✦ Pile)
✦ Sivša		
✦ Dragalovci		
✦ Pećnik		

Ostale cjeline

[DNA](#)

[Daljnje istraživanje](#)

[Autorska prava](#)

[Alati](#)

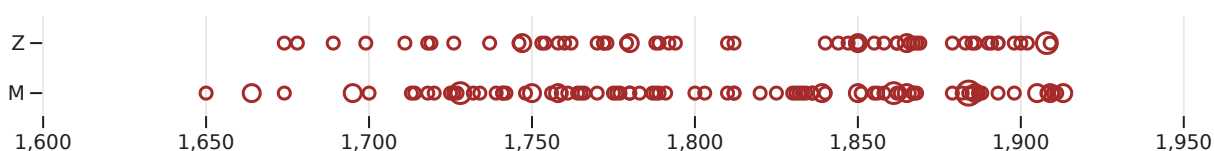
[O Autoru](#)

Obitelji

U ovom istraživanju obuhvaćeno je **168 obitelji** s prezimenom Ilarić, Jularić ili Bassar. Obitelji su podijeljene prema ulozi u prijenosu prezimena:

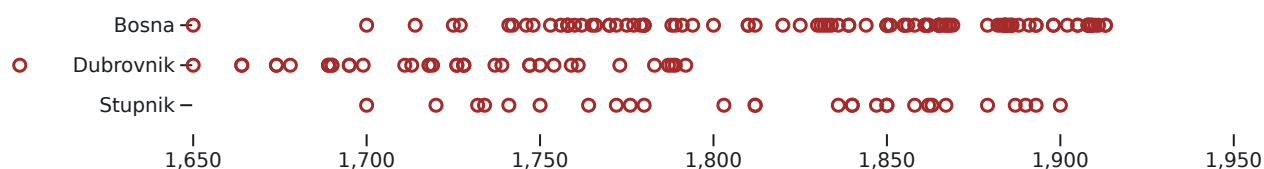
- **101 muških obitelji (M)** – obitelji u kojima je prezime prenošeno muškom linijom; one čine jezgru rodoslovnog stabla.
- **61 ženskih obitelji (Z)** – žene koje su rođene s tim prezimenom, ili su ga nosile kroz posvajanje, udaju ili drugi oblik prijenosa...

Svaka obitelj ima svoje **mjesto, vrijeme i priču**. Pojavljuju se kroz gotovo tri stoljeća: od najstarijih zapisa iz sredine 17. stoljeća pa sve do kraja 19. stoljeća. Prisutne su u sva tri promatrana roda:

- **Bosna** – najviše obitelji, najraniji zapisi i kontinuitet do danas,
- **Stupnik** – potvrđene obitelji u Slavoniji nakon migracija iz 18. stoljeća,
- **Dubrovnik** – manji broj obitelji, često kraćeg trajanja, ali s vrijednim zapisima.

Neke obitelji traju kroz više generacija, druge nestaju nakon jednog zapisa. Ali svaka ostavlja trag.

Obitelji

Obitelji su temelj ove priče. Nisu to samo pojedinci, već zajednice: otac, majka, djeca, ponekad maćehe, očusi, posvojena djeca – sve što čini kuću, prezime i pamćenje.

Obitelj se ovdje definira kao **društvena jedinica roditelja i djece**, uključujući biološke i posvojene članove, kao i one koji su dio složenih obiteljskih odnosa (drugi brakovi, maćehe, očusi i slično).

Povezane obitelji

Uz obitelji **Ilarić** i **Jularić**, u istraživanju su promatrane i njima **povezane obitelji** – one u koje su se **udavale žene s prezimenom Jularić**, zatim **kumovi, prijatelji**, te **prijašnje obitelji udovica i udovaca**. Te su veze ključne za razumijevanje šire društvene slike: **zajednice, migracija, običaja i svakodnevnog života** u kojem su te obitelji djelovale.

Povezane obitelji omogućuju dublji uvid u životnu dinamiku i društvene odnose tog vremena. Kroz njih otkrivamo podatke o **sudskim procesima, vjerovanjima (uključujući i strah od vampira)**, kao i o **selidbama, ženidbama**, i drugim događajima koji su oblikovali zajednicu.

U ovom izdanju objavljene su **3 povezane obitelji**, dok će se ostale postupno dodavati u budućim nadopunama istraživanja.

Zanimljivosti iz života Ilarića

U zapisima povezanih obitelji otkrivaju se neobični i često dojmljivi detalji koji svjedoče o **bliskim kumskim vezama, društvenim običajima i lokalnoj povijesti**:

- **Dvojica kumova Ilarića** ostavili su trag u različitim okolnostima – jedan je sudjelovao u **obnovi kupole Dubrovačke katedrale**, dok je drugi **svjedočio pred biskupom u slučaju navodnog vampira**.
- Na jednom lokalitetu zabilježeno je da su **svi prvi susjedi Ilarića preminuli od kolere**, što ilustrira razorne posljedice epidemija u 19. stoljeću.
- Među prvim **kumovskim obiteljima** pojavljuje se prezime **Kulašević**, koje je zanimljivo jer je povezano s pojmom *kulaš* (smeđi konj) – simbolički povezano s mogućim etimološkim korijenom prezimena **Ular/Jularić** (tur. *yular* = uzda).
- **Migracije Ilarića** često su slijedile **kretanja bliskih osoba**, unutar mreže kumskih i rodbinskih veza.
- Pokop jednog **kuma Ilarića na Ercegovačkom groblju** može ukazivati na moguće **podrijetlo obitelji iz tog kraja**.
- **Prve povezane obitelji u dubrovačkom području** došle su iz **Cavtata**, a blizina sela **Popovići** dodatno povezuje toponime i moguće ranije

migracijske rute.

- Zabilježeni su slučajevi gdje su **kumovi sahranjivali kumčad**, što odražava lokalne običaje i jake socijalne veze u zajednicama bez stalne prisutnosti svećenika.
- **Ilarići su često svjedočili u korist svojih kumova u sudskim procesima**, pri čemu **nikada nisu bili osuđeni**.

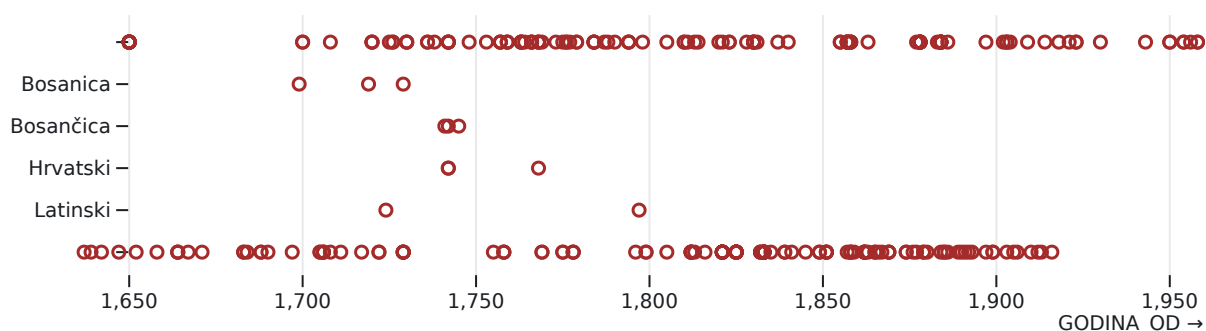
Ovi zapisi ne prikazuju samo odnose među obiteljima, već i kulturnu matricu u kojoj su ti odnosi nastajali – od **vjervanja i straha**, do **solidarnosti i uzajamnosti**, karakterističnih za male zajednice tog vremena.

Pismo i jezik

Dokumenti u kojima su zapisani događaji obitelji Ilarić, Jualrić i Bassar **zapisani su na različitim jezicima i pismima**, ovisno o vremenskom razdoblju, osobi koja je vodila evidenciju (svećenik, državni administrator ili druga službena osoba) te o crkvenoj ili državnoj upravi kojoj su pripadali.

Najveći broj izvora su crkvene matica, koje su u većini slučajeva pisane na latinskom jeziku (koristeći latinsko pismo). Na području Bosne, početkom 1700 godine nekoliko matica je pisano bosančicom. Hrvatski jezik i hrvatsko pismo počinju se aktivno koristiti tek potkraj 1800 godine.

➡ Zapisi su zabilježeni u sveukupno 347 izvora (matica, popisa, dokuemnata i dr.), a korištene su sljedeće jezično-pismene kombinacije:

- **Latinski jezik – latinska abeceda / pismo**
(bez slova J, U, W; bez diakritika)
- **Bosanski/hrvatski jezik – hrvatska latinična abeceda**
(30 slova, uključuje slova s diakritičkim znakovima: č, ć, đ, š, ž...)
- **Bosanski/hrvatski jezik – bosančica** (varijanta ćirilicnog pisma)
(koristi se za narodnu i crkvenu upotrebu u srednjem vijeku i Osmanskom periodu)
- **Talijanski jezik – talijanska verzija latinične abecede**
(bez č, ć, đ itd.; specifična pravila izgovora i ograničena upotreba slova poput J, K, W, X, Y)

Zato je važno razlikovati pojmove **jezik** i **pismo**, jer oni nisu istoznačni.

- **Jezik** je sustav kojim ljudi govore, npr. **latinski, hrvatski, talijanski**.
- **Pismo** je način na koji se jezik zapisuje, npr. **latinica, bosančica, ćirilica**.

Jedan jezik može se zapisivati na više pisama (npr. hrvatski latinicom ili bosančicom), a jedno pismo može se koristiti za više jezika (npr. latinica za hrvatski, latinski i talijanski).

Popisi stanovnika / katolika

Popisi stanovništva i popisi katolika provodili su se povremeno, najčešće prema potrebi i u okviru određenih područja. U tim su popisima bilježeni ukupni brojevi žitelja — uglavnom katolika — za pojedina mjesta, sela ili župe.

Međutim, ti zapisi nisu sadržavali imena osoba, prezimena ni kućanstva, pa kao takvi nemaju izravnu vrijednost za proučavanje prezimena Ilarić. Njihova je svrha bila statistička, a ne rodoslovna, zbog čega se u ovom istraživanju koriste isključivo kao dopunski kontekst o veličini zajednica u kojima su Ilarići živjeli.

Tri roda Ilarića

Zapis **Ilarić** pojavljuje se u tri različita povijesna konteksta. Samo u jednom slučaju – u **Bosni** – potvrđeno je da se radi o istom rodu kao današnji **Jularić**. Ostala dva roda vode se kao **neovisne cjeline** – povezane samo zapisom, ne i obiteljskom linijom.

Sažetak rodova

Rod	Zapis	Godine	Veza s Jularić
Bosna	Ilarić → Jularić	1700–1900	✓ Dokazana
Stupnik	Ilarić	1700–1800	? Nedokazana
Dubrovnik	Ilarić, Bassar, Jolarij	1650–1780	? Nedokazana

Napomene

- **Bosna:** Jedini rod s jasnim obiteljskim kontinuitetom. Prezime Jularić potvrđeno kroz višegeneracijske zapise.
- **Stupnik:** Teorijska veza s Bosnom temelji se na poznatim migracijama nakon Velikog bečkog rata (1683.–1699.), ali nije potvrđena.
- **Dubrovnik:** Zapis Ilarić može imati lokalno podrijetlo povezano s kultom sv. Ilara. Pojavljuju se i varijante poput *Bassar–Ilarić* i *Jolarij*, ali bez genealogijskog kontinuiteta.

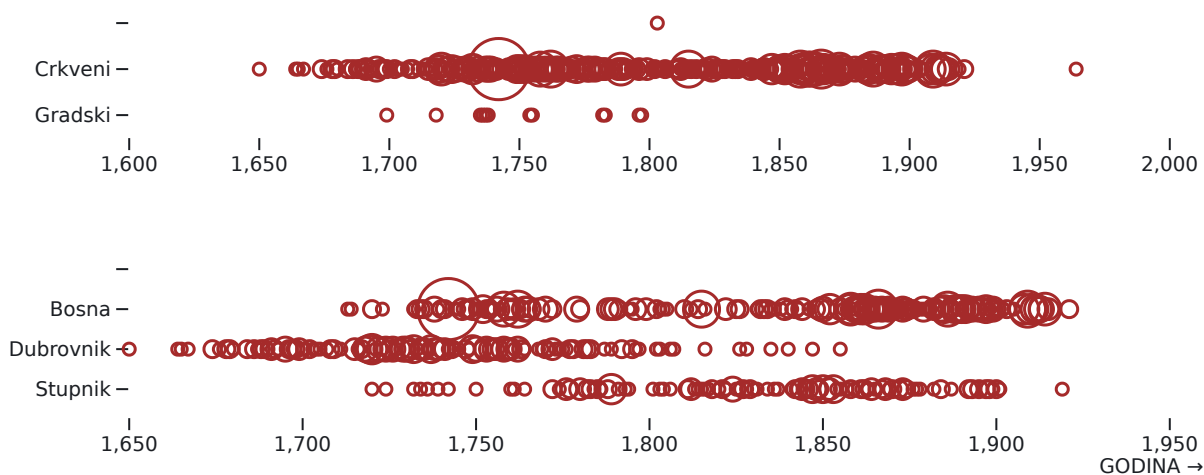

Detalji o svakom rodu prikazani su u zasebnim poglavljima.

Događaji / Zapisi

Sve što znamo o obiteljima Jularić, Ilarić i Bassar dolazi iz zapisa – stvari koje su se stvarno dogodile: rođenja, vjenčanja, smrti, preseljenja, poslovi i svjedočenja.

Zabilježeno je **877** njihovih događaja. Svaki od njih je trag koji potvrđuje postojanje osobe, obitelji i njezine uloge u zajednici. Ti zapisi nisu samo administrativni – oni su dokumenti života. Na temelju tih događaja rekonstruirane su obitelji, povezane generacije i razjašnjene migracije.

Promatrani iz perspektive obitelji, događaji se mogu podijeliti u nekoliko ključnih skupina:

- **Kršćanski obiteljski događaji** – uključuju rođenja i krštenja djece, sklapanje brakova te smrti i sprovode. Ovi prijelomni trenuci čine temelj obiteljske povijesti, prenoseći identitet i povezanost s generacije na generaciju.
- **Društveni i građanski događaji** – obuhvaćaju svakodnevni život članova obitelji u zajednici: njihova zanimanja, obrte, građanske statuse i sudjelovanja u društvenim strukturama. Kroz njih je moguće pratiti kako su obitelji doprinosile lokalnoj zajednici.
- **Državni i administrativni događaji** – uključuju susrete s državnim strukturama, kao što su porezne obveze, vojne dužnosti ili zemljišni posjedi. Ovi podaci govore o ulozi obitelji u širem političkom i gospodarskom kontekstu.
- **Znanstveni i istraživački konteksti** – pojedini članovi obitelji pojavljuju se u različitim studijama, istraživanjima ili kao svjedoci određenih povijesnih procesa, čime dodatno potvrđuju svoju prisutnost i utjecaj.

Zajedno, ovi zapisi tvore **kronologiju života** obitelji Jularić / Ilarić – od sredine 17. stoljeća do danas. Kroz njih se vidi kako su se obitelji razvijale, mijenjale, selile i ostavljale trag u vremenu.

Na njima se temelji cijelo ovo istraživanje.

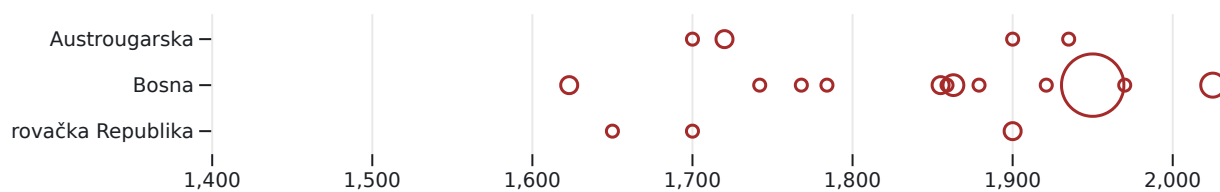

Župe

U ovom istraživanju promatrano je ukupno **55** župa/e, koje su tijekom razdoblja od 1700. do 1900. godine djelovale na području triju tadašnjih država:

- **Austro-Ugarska: 5**
- **Bosna (pod Osmanlijama): 45**
- **Dubrovačka Republika: 4**

Tijekom vremena, kako je broj župljana rastao na pojedinim područjima, župe su se cijepale na manje, novonastale župe. Novi župni uredi osnivali su se bliže vjernicima, što je olakšalo vođenje matičnih knjiga i svakodnevno funkcioniranje vjerskog života. Župe, iako vezane uz teritorij, mijenjale su granice i strukturu, pa je njihovo praćenje kroz stoljeća zahtijeva pažljivo razumijevanje i lokalnog konteksta i crkvene povijesti.

Izazovi u istraživanju

Župne promjene sa sobom su nosile i određene izazove u istraživanju – primjerice, podaci o jednoj obitelji mogli su se u kasnijem razdoblju naći u novoj župi, iako se sama obitelj fizički nije preselila. Kroz matične knjige ovih župa moguće je pratiti životne putove Ilarića – od krštenja i ženidbi, do smrti – te rekonstruirati njihovu prisutnost i ulogu u lokalnim zajednicama tijekom više naraštaja.

